

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila:

Za navadno tristopne vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

K slovanskemu vprašanju.

Slovansko vprašanje trka mogočno na duri Evrope. Še ni vojna Nemcev in Francozov dokončana, še ni nemogoče, da obupna Francoska germanskemu kralju, ki se je tako visoko v zrak spel, kakor še nikdar kar svet stoji, postriže nekoliko visokonoseče peroti, — in zdaj se kažejo neogibni nastopki te vojne. Jasno je zdaj tudi tistim, ki prej niso že izpregledali, da mora priti še večji nov boj. Neveselo, a neogibno je, da se nov svet ima roditi izpod krvi. Zjasnilo se je po svetu v enem letu neizmerno veliko. Bratovstvo narodov, skupni interesi, človekoljubje — ideali vrlih mož, kje so? Kdor stoji denes na njih stališči, sam je nemogoč, in pot njegov je v izobraženih „kulturnih“ Nemcih za Jakoby-jem v ječo. Gospodstvo svetá hoté Nemci pod vodstvom Prusije, ne svobode narodov; in óni izmed Nemcev, ki so prej hvalili, v zvezde kovali možé, kateri so za francosko svobodo pisali, govorili in trpeli, — denes jih zasmehujejo kot sanjače in norce, ker hote raje umreti, nego svojemu narodu svetovati na tla vreči se pod peto nemško-pruskega „učenega barbarstva“ in kraljevega božjega hinavstva.

Nov boj je neogiben. Na Slovana pojde zdaj, ko bode Francoz in ž njim Roman poteptan in neškodljiv. Pruska politika že briše Avstrijo s sveta, mi Cislajtanci imamo pasti pod blagoslov onih nemških ljudi, ki zdaj kakor starodavni Vandali po Francoskem ropajo, vse požigajo in staro ter mlado krvoločno moré (vide denašnja nemško „Tagespresso“), ako se jim pod noge ne vrže. Slovan se bode imel boriti le za gospodarstvo, nego za svobodo svojo, za oetje samega sebe pred tacimi „kulturnimi“ ljudmi. To spoznanje postaje

splošno v najzadnjem času in to spoznanje bode moralo biti merilo vse naše politike.

Tudi Nemci-Prusi to vidijo in povedó. Bismark pred Parizom misli že dalje nego na Pariz. Že je svojo poželjivo roko v Slovane stegnil, in po staronemški reguli začel deliti Slovane, da bi jih laglje razdeljene in razdrobljene pod nemško peto dobil. Poljaki so zdaj, ki obračajo evropsko pozornost na-se, ne po svojem delu, po svoji moči, temuč ker jih je Bismark izbral za orodje, za Iskarijote, katerim ponuja nemške srebernjake poljske neodvisnosti, da bi se z njegovim farizejstvom zvezali in izdali mater Slavo in njene učence. Poljski časopis „Kraj“ je prinesel svojim rojakom to vest, ki je zdaj na dnevnem redu novinarstva treh ogromnih narodov.

Ruski Slovani so se temu nasproti oglasili. V časniku, ki izhaja v onem delu Poljske, kjer je Prusija poljske Slovane že po večem uničila, prinesel je poziv liberalnega Rusa, ki Poljake kliče, naj v zvezo stopijo s svojimi brati Slovani, naj se odrekó praznih upanj od tujcev doseči kaj boljšega nego od svojega pokoljenja. V ruskih, českih in vseh slovanskih listih se razlega odmev tega poziva, odmeva druga stran je v nasprotnih nemških listih. Kaj bodo Poljaki storili, ali se bodo spravili z Rusi in Slovani, ali bodo posnemali — Nemce, ki imajo svoj rod za najvišje, kar ohraniti hoté najprvo, kdo to ve! Poljski časniki prinašajo kot odgovor samó tožbe in obtožbe proti Rusom. Pač so tudi opravičene. Ruske dosedanje vlade niso lepo ravnale ž njimi: Ali slovanstvo v Rusiji se je dvignilo še le zdaj. Vpljiv naroda se bode pokazoval še le zdaj. Carevič naslednik, prihodnji car, je Slovan z vso dušo; tega se i Nemri bojé. Upajmo, pričakujmo.

da Poljake ne dobomo v vrstah svojih sovražnikov, ki želé našo smrt.

Dobro pak je in veselo, da je vprašanje slovanskega zedinjenja zgodaj v tek prišlo. Dobro je, da nas veliki dnevi odločenja nepripravljene ne najdejo, da bodemo vsaj sebe in svoje moči poznali. Ni sicer pričakovati, da bi se staro poljsko sovraštvo hitro v ljubezen spremenilo, ali zdrava in prava misel je enkrat vržena, in gotovo hode na naravnih tleh našla vsaj nekaj rodovitne zemlje.

Mi živimo v vélikem, preimenitnem času. Ni lep naš čas, kri se kadi proti nebu in kakor je vidno bode se še. Prejšnje dobe so narode zmešale, drug je hotel tlačiti drugzega. Denes hoče vsak gospodar biti v svoji hiši, v celi svoji hiši. Ta pravična želja se ne more, kakor žalostne izkušnje kažejo, s pravico in mirom rešiti. To nam dokazuje tisti narod, od kterega smo se imeli „vse lepo“ učiti, in ki denes meni, da je njegova naloga z umorstvom Francozov in potem Slovanov še le srečno živeti.

Denes sicer pravica nima navade zmagovati, ali pred večerom ni konec dne. Naših vnukov vnuki bodo imeli vendar lepše čase!

Dopisi.

Iz Podnarta, 12. okt. [Izv. dop.] Kronprinc Rudolfova železnica na Kranjski zemlji je do malega dodelana in že se pripoveduje, ka bo dne 20. t. m. prvi vlak k nam prihajal. Pripoveduje se o mnogih napakah pri imenovanju železnici, namen teh vrstic je le opomniti, da posestniki, kateri so odstopili svoje zemlji-

Listek.

Matica ilirska v Zagrebu.

(Konec.)

—p— Glavni Matičin namen bilo je negovanje narodnega jezika, in podupiranje narodnega slovstva; da je pa Matica v kratkem postala tudi središče političnega gibanja, to ima svoj razlog posebno v tem, da je ideja narodnosti ta čas ravnokar na površje javnega življenja v Evropi prodirati začela, in v Matici je ta ideja kakor nalašč za njo stvorjeno pribežališče našla. Res, za začuditi se je, kako naglo je Matica ilirska postala tako rekoč ne hoté, politična sila, ki se tudi na merodajnem mestu ni dala in ni smela več ignorirati. Matičinemu političnemu upliva ima se pripisati, da je „ilirizem“ išel skoz vse tadanje evropske časopise, male in velike; za avstrijsko-ogerske časopise postal je pa, kakor se reče: eine stehende rubrik. Magjari prizadevali so si sicer „ilirizem“ v javnem Evropskem mnenju kolikor mogoče dole devati, ter so ga v ta namen reakcionarstva in kamarilnih spletkarij dolžili. Da pa temu ni bilo tako, to so uvideli možje kakor n. or. grof Cavour, ki je v piemontezkem parlamentu „ilirizem“ javno kot napredujoče in liberalno narodno gibanje pripoznal. — Sicer je pa Matica ilirska pri vsakej priložnosti od sebe odbijala sum, da ima razen literarnih še kake druge politične ali celo skrivne namene in nakane.

Poleg izkaza, sestavljenega leta 1843. na naročiti nalog vrhovnega ogerskega vladinega „consilium-a“, brojila je tačas Zagrebška čitalnica odnosno Matica

ilirska 217 udov, med njimi bila je skor vsa hrvaška aristokracija (slavonske pa le malo) in vsi velmože duhovskega in posvetnega stanu.

Predsednik čitalnice-matice grof Janko Drašković spisal je sam brošurico: „Ein wort an Iliriens hochherzige tóchter!“ ter tako tudi krasni spol v kolobar narodnega gibanja potegnil. In res malo časa po tem osnovalose je poleg čitalnice „društvo domorodkinjah“ v Zagrebu. Na čelu tega društva stale so: gospa Ivana pl. Čačković rojena grofica Šmidek, gospa Dragoila Stauduar rojena Krizmanič in gospodičina Pauna Krizmanič. Sploh se mora reči, da je bil grof Janko Drašković Trakošćanski prvi buditelj narodne zavednosti na Hrvaškem, za to zaslugo se pač ne more nikdo drugi ž njim nadtecati. On je pa bil tudi mož za to, značajan, izobražen, plemenit nesebičen, polu dobre volje in na vsako žrtvo pripraven. Kot član visoke aristokracije, ktera je tačas na Hrvaškem edina v političnem življenju veljavnost imela, potegnil je za seboj veliki del nje v narodni tabor. Če bi denes Hrvati drugzega Draškoviča imeli, gotovo ne bi vsa domača aristokracija v magjaronskem taboru stala, kakor faktično stoji. Od kar sta ravno pred dve sto leti zadnja brsta loze Zrinijev in Frankopanov v Wienerneustadtu pod rabeljnovim mečem odtrupljena bila, in od kar je grof Janko Drašković oči stisnil, je ni več narodne aristokracije na Hrvaškem.

Kar se potrjenja Matičinih pravil tiče, to so dolge litanije. Magjarski veliki državni consilium je potrjenje zatezal in zatezal od leta do leta. Nejevoljnost zavolj tega je med matičarji čem dalje večja prihajala. Deputacije so išle druga za drugo iz Zagreba v Pešto in

pred samega kralja na Dunaj, pa — vse to ni nič pomagalo. — Še le deset let po prvej osnovi Matice leta 1842. bila so pravila leta 1852. konečno po Dunajskej centralnej vladi pod Bachom potrjena. S potrjenjem matičinih pravil menila je morebiti tadanja Dunajska vlada Hrvate nagraditi za njih lojalnost leta 1848. in 1849. Če je Dunajska vlada res to menila, potem so Hrvati za svoje zasluge proketo slabo, skor bi rekel na ironični način, nagrajani bili, kajti za Hrvate je potrjenje matičinih pravil malo koristi prineslo. Absolutizem in ž njim združena germanizacija polomili ste že a priori vsakemu narodnostnemu gibanju roki in nogi. Delovanje Matičino bilo je pred potrjenjem njenih pravil mnoga vzpešneje, nego po potrjenju.

Matičari bili so zmerom in v vsem složni in enega duha, samo v enej zadevi bili so v vednem ravsui in kavsu med seboj. Ta zadeva, ki je mir in spravo tako grdo kalila, kdo bi si mislil, bil je pravopis. Vsi zapisniki so polni pravopisnih preprirov. Vsak je trdil, in še kako trdil! da je le edino jegovo mnenje o pravopisu pravo in pravilno; sicer pa, ravno kakor pri Slovencih, nobeden ni vedel razloge povedati, na kterih je bila veljavnost jegovega mnenja osnovana. Bogovič je celo čast matičinega tajnika samo zavolj tega položil, ker je Matica naenkrat po njemu nasvetovano pisavo „smärt, kárt“ zavrgla bila. Mi Slovenci smo glede pravopisa denes ravno tam, kjer so Hrvati že pred dvadesetimi leti bili. Denes je n. pr. pri Slovencih „v modo“ prišla pisava „kedo“ mesto „kdo“. Jaz bi le rad zvedel tisti „zakaj?“, vsled kterega se e med k in d postavlja. Pa ne samo ta skrivnostni „zakaj“ bi rad zvedel, zvedel bi nadalje tudi še to rad, ali se

iča še več delo sedaj odškodovanja popolnoma dobili niso, akoravno se jim je obljubovalo, ka dobijo plačo precej, ko se bo delo pričelo. Pooblaščenec železniške družbe gosp. M. odlašča vedno plačo, napravlja ljudem nepotrebna pota, toda denarja le ni, tako da je ljudstvo s tem ravnanjem splošno nezadovoljno; dalje je pri naši glavni postaji pri mostu na skladni skupni cesti mitnica, pri kateri se mora ne le od vsake živine nego tudi od posamezne osebe visoka plača dajati. Železnica sama na sebi po svoji legi ni Tržičanom prav nič priročna, ker so oni preveč od nje oddaljeni, vrh tega jim bo pa tudi mitnica pri mostu branila se ta nove naprave udeleževati. Ker so Tržičani v narodnih razmerah nam dostikrat nasprotni, se moramo tukaj vendar za-nje potegniti — mitnica pri mostu se mora na vsaki način odstraniti, kajti njeni obstanek je že sam na sebi sedanjim napravam nasproti. Mi se le čudimo, da naše c. kr. okraj. glavarstvo in naš sicer delavni cestni odbor v tej zadevi do sedaj mitnice odpravila nista, za gotovo se nadejamo, da bosta ta dva urada tudi v tej zadevi nemudoma postopala in splošnji želji ustregla. Ali je železniško društvo v tej zadevi do sedaj kaj storilo ali ne, tega ne vemo, toda mislimo pa, da se bo tudi ono za opravo mitnice že glede na svojo dobičkarijo krepko potegnilo.

Slišalo se je, da bodo na naši železnici nastavljeni le ljudje tudi zmožni slovenščine. Da opuščamo, kar za gotovo ne vemo, naznanimo le, da so za službo štirih voditeljev na hlaponih nastavljeni Nemci slovenščine popolnoma nezmožni. Kaj pomeni zopet to, ali se nam bo vedno le obljubovalo in obljubovalo, storilo pa nič? — Pri izdelovanju železnice so bili uradniki in podvzetniki skoraj izjemno Nemci, tako bo tudi pozneje kakor se kaže, kajti če je količkaj boljša služba, se odda navadno že tujcu, ako ravno ti niso vso učnost samo za sebe v zakup vzeli. To dokazuje sledeče. Pri Mostah se je za neko pot moral čez železnico napraviti most, kateri je bil 9 palcev prenizko napravljen; pred kakimi 6 tedni je pridrdral tje hlapom, kateri se je v most zadel in ga podrl. Pri tej priliki sta bila dva delalca usmrtena in štirje drugi ranjeni, kakor svet pripoveduje. Radovedni smo, bo li poškodovane in rodbine mrtvih tuja izobraženost odškodovala in za-nje skrbela, toda to pustimo sodniku.

V Bledu 13. okt. [Izv. dop.] Če ti spošena grešna duša o vednih jeremijadah naših ljudskih učiteljev čitaš, misliš si, da je vse to tudi gola resnica,

kar ti črno na belo kaže; pri vsem tem imaš ti one tudi za stebre, na ktere bomo mi našo Slovenijo povzdignili in jo zaborili, ti jim vrjemeš, da oni ves trud za poduk in omiko otrok na narodni podlagi žrtujejo, da jim za sebe ostaja komaj toliko časa, da za svojo duševno hrano blebatočo „Gemeindezeitung“, otožno podučljivega „Tovarša“ in ostarele „Novice“ ravno komaj prečitati morejo in se po tej poti na višo stopnjo napredka in omike povzdigujejo. Prijatelj, ti si predobra duša in vidi se ti, da svetâ še ne poznaš, oprti se urno, in hajd brž še v šolo med ljudstvo. Kader se boš ti tukaj izšolal, se boš brž prepričal, da naši gorenjski, da od družih molčim, ljudski učitelji le z malim izjemkom ni za učitelja vsprošaji omiki niti v slovenščini izurjeni niso, na primer le poprašaj jih, koliko jih je, da se nespūščamo dalje, zmožnih v slovenskem in nemškem pravopisu. Čez ta izpit pokličeš prav ljubljanskega g. Praprotnika, tako bo tudi ta moji trditvi pristopil, tudi se bo on prepričal, da se za resen poduk le malo stori, kajti slovenski že otroci iz doma govoriti umejo, čemu še poduka, le drugi narodi se morejo tudi v svojem domačem jeziku izobraževati. Tudi se bo pokazalo, da učitelji vsestransko še drugod prislužka iščejo in ga tudi imajo, akoravno se to z njih službo ne sklada, poštno ekspedicijo preskrbujejo v navadi v našem kraju učitelji, drugi menda ravnokar to službo tudi ob enem nastopiti mislijo. To se jim vse privoli, vsaj oni so ubogljivi sluge germanizatorja okrajnega glavarja ako je treba. Nekteri smejo storiti vse, drugi nič. Mi poznamo učitelja, kateri je bil leta 1869 iz službe premaknen, ker je sem ter tje kaki dan po eno uro pri narodnem županu poslovenski uradoval. Kaj neki ni postava za vse enaka? O, da, ona je za vse enaka, toda v enem kraju se obrača tako in drugod drugači. Pri nas smo sedaj v največi nevarnosti in vrh tega pa imamo še večino učiteljev za protinaroden poduk otrok, za Slovenijo se pri nas malo več ko nič stori.

Is goriške okolice, 14. oktobra. [Izv. dop.] —F—. Bog se je zopet k nam povrnil. Že dolgo let ga ni bilo, da bi bil naše vinograde blagoslovil in zaradi tega je grozdje vsako leto že pred trgatvo počrnelo in se tako posušilo, da ni bilo moč niti kapljice iz njega iztisniti. Edini Brici in deloma Vipavci so bili še gospodje in so lahko klobuk na stran nosili, ker jih je grozdna bolezen le prav po malem zadevala in so svoje vino tem dražje prodajali, ko ga drugod nismo pridelavali. Zatorej smo pa tudi vsi drugi o času tr-

gatve žalostno glave pošešali in tudi med letom ni bilo pravega veselja med nami, kajti pri tujem vincu se dá veselje le za dragi denar prisiliti; naš kmet pa nima cvenka v žepu, kedar so njegove kleti le s praznimi sodi napolnjene.

Zavolj tega je prišla tudi v zadnjih letih marsiktera večja in manjša kmetija v Furlaniji, v goriški okolici in na Kanalskem na boben, — ker so davki rastli, najizdatnejši pridelki vino in svila pa vsled trtne in svilorejne bolezni skoraj popolnoma izostajali. Letos je hvala bogu! trtna bolezen skoro povsod nehala, grozdje je bilo lepo in zdravo in tudi obilo so ga trte obrodile. Vreme ni moglo biti ugodnejše pred trgatvo, in zato bo tudi izvrstna božja naša kapljica.

Trgatve so povsod že končane in iz Brd ter iz Dornberškega se že kaj pridno izvažajo rebula in mošt posebno na Kranjsko in Koroško. Po blagu je tudi cena precej visoka. Okoli Dornberga je sedanji kup vina med 7½—8½ gl., v Brdih pa med 9—10 gl. — Ali pade cena ali poraste, ni še lahko uganiti, dokler se ne pozvé, kako so se drugod trgatve obnesle.

Tudi drugi pridelki so pri nas sploh svojo dolžnost storili, le sem ter tje je suša nekoliko zadržala in ker je po suši dolgo in skoro nepranehoma deževalo, gujije korun posebno v goriških krajih. Na Kanalskem jo šel sem ter tje že v zemlji pod zlo, da se niti ni izplačalo, izkopavati ga. Da si je pa to posebno za bolj revne kmete zelo huda nezgoda, moramo biti vendar zadovoljni, da smo poglavitnih pridelkov precej obilo pospravili in posebno nas mora veseliti, da je po blizo 20letni bolezni trta zopet okrevala, in to tem več, ker je trtni les tudi za prihodnje leto lep, čist in zdrav. Naj bi še bolezen na svilorejkah odjenjala, potem se smemo nadejati, da se blagostanje zopet v naše rajske kraje povrne.

Posebni novic iz Goriškega nismo že dolgo v „Narodu“ brali. Gospod korespondent, ki se je poprej tako pogostoma oglašal, je kar naenkrat vtihnil. Zakaj neki? Mar ni kaj poročati iz Goriškega? Tega ne bo nihče lahko verjel. Najbrže ima gospod dopisnik vse druge vzroke, da molči.

O gosp. glavarju Baronu Pino-tu in njegovem odhodu menda nihče noče poročati, ker bi moral vendar nekoliko hvaliti tega gospoda, ktere ga je o času volil.

*) Naš navadni dopisnik je včasih zaradi mnogih opravil po dalj časa zadržan. Jako nam torej ustrezeta, ako ste mož beseda. Vredn.

ima ta • izgovarjati ali ne? Govori se saj, kolikor je meni znano, nikjer, če je pa gluh, zakaj dotična gospoda mesto njega ne piše raje polvokal, kar bi gotovo pravilneje bilo. Naj blagoizvole na to tisti odgovor dati, ki so s to novotarijo naš pravopis obogatili, pa še smerom niso rekli, od kod so ta zaklad vzeli.

Stari panslavistični duh pojavil se je v Matici ilirskeji zadnjikrat leta 1851. Med Matičarji porodila se je precej nenadano misel o ustanovljenji občeslovenskega pismenega jezika. Predsednik Matičin bil je tačas Ivan Kukuljevič Sakcinski. Matica je razposlala okrožnico na razna slovanska literarna društva, v ktere se pozivajo na to, da naj vsako društvo enega ali dva ali tri jezikoslovce izbere, ki bi potem ali v Varšavi, ali v Belemgradu se skupili, kot vseslovanski jezikoslovni kongres konstituirali, ter o ustanovljenji vseslovenskega pismenega jezika posvetovali. Tačas gotovo ni bilo nikjer toliko panslavističnega duha v slovanskem svetu, kakor je tudi širok in dolg, nego v Zagrebu! Ta zanimiva okrožnica glasi se od besede do besede tako-le:

„Slavno društvo! Teško da će tko sumljati, da je jedinstvo pismenoga jezika kod svakoga naroda glavni uviet književnoga napredka, i da ni francezka, ni taljanska, ni niemačka literatura ne bi bila postigla onaj stupanj savršenstva, na kojem ju sad vidimo, da je svaka grana naroda francezkoga, taljanskoga i niemačkoga knjige pisala u svom narječju, kao što to biva na primier kod Slavjanah. No ako nam Slavjanom, nesrietnom sudbinom od starine razdruženim, nije sudjeno imati jedan književni jezik, a ono je naša dužnost, da ugledajuć se u stare Grke nastojimo bar oko toga, da

nam se književni jezici sve to više ne razmiču, nego što se više može primiču. Ovo nam treba uzeti na um osobito sada, gdje no sva slavjanska plemena rade oko razvitka svoga jezika. Kako bi u tom poslu valjalo postupati, to nam pokaza gosp. dr. Bach, carsko-avstrijski popečitelj unutarnjih poslova, sazavši preklani skup slavenskih filologah u Beč, da viečaju i rade oko jednolične slavenske pravoslavne terminologije. Dužnost je svih Slavenah, da nastave ovo krasno dielo, i da protegnu na čitav jezik, što se je ovdje samo na nauk prava stezalo. S toga je odbor književni Matice ilirske u siednici držanoj dne 7. svibnja odlučio, pozvati sva slavenska književna društva, da odaberu po dva ili tri viešta muža, koji bi se sastali u kojem slavenskom gradu, po našem mnienju u Varšavi il Biogradu, te bi viečali o tom, kako da se razni načini pisanja kod Slavjanah jedan drugomu približe, i postavili u duhn prave slavenske uzajamnosti pravila, po kojih bi se imala slavjanska nariečja obrazovati, da se u napredak još više ne razilaze.

Uviereni budući, da je i Vam Gospodo stalo do slavenske uzajamnosti, pozivamo Vas dakle bratinski, da na predlog naš pristanete, i da dvojicu izmedju Vaših filologah za tu svrhu odaberete, i zajedno sastanište naznačite, koje Vam se naj shodnije čini.

Preporučujoc Vam ovaj čisto jezikoslovni posao kao stvar važnu za naš obćeniti napredak, pozdravljamo Vas bratinski.“

U Zagrebu mieseca lipnja 1851.

Mirko Bogović, odbornik, Torkvato Brlić, tajnik. Razposlana je bila ta okrožnica na sliedeća društva: 1) društvu Poljske književnosti v Krakovem;

— 2) Rusinskeji Matici v Lvovu; — 3) Srbskeji Matici v Budišinu; — 4) Slovenskemu društvu v Ljubljani; — 5) Slovenskemu društvu v Trstu; — 6) Českemu muzeju v Pragi; — 7) Poljskemu književnemu društvu v Poznanji; — 8) društvu Poljske književnosti v Lvovu; — 9) Matici Dalmatinskeji v Zadru; — 10) društvu sv. Cirila in Metuda v Brnu; — 11) Slavjanskemu društvu v Parizu po Ciprian Robertu; — 12) društvu Poljskih prijateljah v Londonu; — 13) društvu Poljske književnosti v Varšavi; — 14) društvu Srbske slovensnosti v Biogradu; — 15) književnemu društvu v Moskvi; — 16) književnemu društvu v Petrogradu; — in 17) književnemu društvu v Odesi.

Kaj je vsako poedino teh društev na okrožnico odgovorilo, zato je tukaj prostor premajhen, sicer pa mnogo gore navedenih društev še celo odgovorilo ni. Tukaj bom samo slovenski odgovor omenil.

„Dr. Bleiweis odgovarja v imenu „odbora slovenskega društva v Ljubljani 15. septembra 1851 omissis omittendis tako-le: „Nar vgodniše bi tedaj po naših mislih bilo, ako bi si slavno društvo (Matica ilirska) v Zagrebu, od kodar hvale vredna misel vseslovenskega jezika izhaja, čas o pis osnovalo, ki bi bil namenjen temu čisto jezikoslovnemu poslu. Nad mogočostjo, tak časopis na nože spraviti, in ga ohraniti, ni dvombe, podpornikov in pisateljev se gotovo manjkalo ne bode, tudi iz naših slovenskih krajev ne.“

Tako je slovensko društvo v Ljubljani odgovorilo, odgovora Tržaškega društva med Matičinimi pismi nisem mogel najti, brž ko ne še odgovorilo ni. Pač sem pa našel pismo našega nevtrudljivega Matija Majera glede tega vprašanja. Tudi on priporoča enako Blei-

tev nekterikrat ne prav milostljivo pokaral; o pred porodom umrlem slovenskem časniku „Sočanu“ ne piše gotovo zaradi tega, ker noče žaliti gosp. O. a., ki se je le iz prevročega rodoljubja nekoliko prenaljil. O Soči, o novem deželnem odboru zato ne, ker je, če se ne motim z obema v preozki zvezi itd. itd. Ti in taki vzroki bi ga še nekoliko, če prav ne popolnoma opravičili, da je obmolčal, ako bi pa bilo res, kar nekteri sumijo, da je zavolj vjedljivih ugovorov „Novičnega“ dopisnika vtihnil, potem bi morali njegovo plašnost, ali prav za prav neopravičeno miroljubnost obžalovati, tem več, ker mora vsak nepristranski priznati, da so bila vsa „Narodova“ poročila, posebno o zadnjem zborovem zasedanju popolnoma objektivna in sploh resnična, v „Novicah“ pa so se s posebnim veseljem nekteri slovenski poslanci prav nagajivo drezali, in malo da ne obrekavali. Enemu se je očitalo, da deklamuje, družemu, da slabo bere, nekterim, da se ne obnašajo konsekvntno itd., in ako se je sem ter tje kteremu, posebno izmed novih poslancev, kaj dobrega priznalo, jo je čast g. dopisnik že tako zasuknil, da je ob enem pohvaljenega piknil; n. pr., ko je poročal, da je dr. Lavrič zagovarjal znižanje odborovih plač, je izrazil svoje začudenje: kako da je mogel med svoje podporne razloge svobodo pritakniti, ker je že dognana reč, da svoboda veliko stane. Pa ravno to je tudi gosp. govornik posebno poudarjal, ko je rekel: Svoboda zahteva žrtev vsake vrste od ljudstva, pa tudi posebno od izvoljencev, od poslancev. Nam se zdi ta razlog ne le logičen, ampak izvrsten. Pa nekterim gospodom smrdi že izraz svoboda da preveč po napredku.

Dalje je „Novičin“ dopisnik sicer opazil, da je Lavrič po parlamentarni šegi ravnal, ko je celo plačo 1200 glđ. sprejel, dal je pa besedo sprejel nalašč široko tiskati, kakor bi hotel reči: Ni vse zláto, kar se svetli. Itd. —

Vsakdo mora priznati, da ni slovenska stranka v našem deželnem zboru nikdar tako odločno in možko postopala, kakor v zadnjem zasedanju in zaradi tega so morali v vsakem rodoljubu nevoljo obuditi dopisi, v kterih so se posamezni dogodki (večidel malenkosti) bodisi napačno, bodisi nekako zvijačno poudarjali, da bi se le v bralcih nekakšen sum obudil — proti novim

weisu izdavanje „lista za literaturu in umetnost,“ ki bi to idejo zastopal, samo to pridodaja, da bi list „moral biti v sedanjih okolnostih ves lojalen“ dvakrat podčrtano).

Denes vidimo, da vse to ni nič drugega bilo nego sanje. Slovanski svet še denes ni za to izdejo zadostno pripraven, pred dvadesetimi leti bil je pa še manje. Pa kaj se zgodil!

Dne 21. aprila oznanil je Zagrebški župan Matic: „da je blagoizvolio (!) gospodin ministar unutarnjih poslovah (Bach, kteremu se v okrožnici na prav ironični način vonjava kadi) sa visokim riešenjem svojim od 15. ožujka 1852. odpisati, da pravila ovomu samo u formi čitaonice utemeljenomu društvu (pravila matice ilirske tačas še niso bila potrjena) ne podieluju pravo bez posebnoga dovoljenja organah dotične vlade sazvati formalni sastanak slavjanskih jezikoslovacah, u tom poslu na izvanjska literarna društva pozive upravljati, ili samo priprave u tom učiniti.“

Ta odlok je matičarje streznil, ter jim pokazal vso težino absolutistične roke. V Matičinej sednici dne 16. decembra 1853. je zaključeno bilo, da se ima v „Nevenu“, kterega izdavanje je Matica ilirska na sebe vzela bila, zmerom vpotrebljavati ime „hrvatsko“ mesto „ilirsko“. S tem Matičinom zaključkom bila je ideja ilirizma v grob sunjena, in brž ko ne za vse večne čase pokopana. Matica je sicer še epiteton „ilirsko“ pridržala, kar pa ima denes le še historično pomembo.

Matica ilirska je od seh mal bolj životarila nego živela, ter še precej honetno utrnila, ko se je z jugoslovansko akademijo sdružila. Njena zaklada 37.000 glđ. je sicer še avtonomna, in ne z zakladom akademije v eno zgromadena, vendar se pa mora reči, da literarnega društva „matice ilirske“ denes ni več.

poslancem. In prav zastran tega moramo želeti, da ne preneha navadno Narodov dopisnik, ki je v marsikteri stvari blizo studenca, čiste vode točiti o deželnih in sploh takih zadevah, ki utegnejo slovensko občinstvo zanimati in da se ne ustraši kakoršnega si bodi peresnega boja, kedar pojde za resnico.

Iz Slatine, 14. okt. [Izv. dop.] († G. Martin Kopač.) Naznanjati Vam moram žalostno novico da je naš občespoštovani, iskreni rodoljub, g. M. Kopač veliki posestnik pri sv. Jurji in na Slatini, nocoj ob 11. uri tukaj nenadoma umrl. Bolehal je ranjki že nekaj časa, vendar smo upali, da bo zopet okreval, a žalibože prevarili smo se. Njegova rodbina zgubi v njem skrbnega očeta, Slovenija pa zvestega sina, ki je po vseh močeh podpiral vsako narodno podvzetje in še pri poslednjih volitvah marljivo in vspešno agitiral v rogačkem in celjskem okraji za narodne kandidate. Pičlo je število pravih rodoljubov in še te nam vzame neusmiljena osoda.

Politični razgled.

Na Dunaji se bajè pripravlja ministerska kriza. Nekteri trdè, da bodo ustavoverneži prišli zopet na kormilo, drugi vedo, da Petrino prevzame tudi kupčijsko ministerstvo in da Depretis postane c. kr. namestnik v Trstu.

Večina cislajtanskih namestnikov se zdaj mudi na Dunaji. Ali je to slučaj, ali pa kuhajo kako reakcionarno politiko, to bode pokazala prihodnost. Vsakako že zdaj postopajo proti časopisu, kakor že dolgo ne. Lastnika in vrednika „Zukunfti“, g. dr. Jordana in Vilimeka so brez razsodbe potaknili v ječo.

Delegacije so sklicane na 21. dan novembra, hrvaški deželni zbor na 22. dan.

Knjaz Karlos Auersperg je prevzel vodstvo volite na Českem. On pravi, da je to prevzel zato, ker sedanje ministerstvo „z najvnostjo pripomočkov, s kterimi skuša vladati, Avstrijo le demoralizira in ponižuje.“ Ko bi bil kaj tacega izrekel kak žurnalist, že bi nosil verigo, Auersperg pa bode vendar volitve vodil.

Deželni brambovci na Českem nočejo priseči zapovedane prisege. Tudi v Tržaški okolici se enaka godi. Čehi pravijo, da bodo desetletja vedili braniti svojo domovino tudi brez prisege, nemškutarjem pa da ne prisegajo. Tržačane so 4 zaprli.

Iz Monakova se brzojavlja 16. t. m.: Dogovori med Prusi in južnonemškimi državami so dognali, da Prusja tirja za svojo dinastijo cesarski titel, da se napravi nemšk državni zbor, da postane diplomatsko in konsularno zastopstvo vseh nemških držav enotno, da naj vse države za to zastopanje nekaj plačujejo, da pa se smejo nemški vladarji osebno pustiti pri tujih vladah še posebno zastopati. Upravo bi imele južne države nekoliko časa še v svojih rokah, vendar bi jih pri tem nadzorovali prusko-cesarski inspektorji. Nemški vladarji bodo torej dobili slabo plačo za svoje sodelovanje s Prusom, nemški narod pa še slabejo — pruski militarizem.

Na bojiščih stvari napredujejo. A ni mogoče razsoditi, kako se vršè. Francozki telegrami trdè, da so Francozi Pruse v dveh bitkah premagali, pruski telegrami pa zopet vse to oporekujejo. Istina je menda, da je loarska armada uničena in da je Orleans in Soissons padel v pruske roke. Naskoka na Pariz je vsak dan pričakovati. Med tem francoska vlada pridno razpošilja svoje ude po zraku in svoje oglase po svetu.

Razne stvari.

† (G. Martin Kopač.) veliki posestnik pri sv. Jurji in na Slatini, solastnik „Slov. Nar.“ i. t. d. je 14. oktobra ob 11. uri zvečer na Slatini po kratki bolehnosti nagloma umrl. Pogreb je 14. okt. ob 10ih dopoldne pri sv. Križu. Bodi mu zemljica lahka.

V Mariboru 15. okt. 1870.

Lastništvo „Slov. Naroda.“

* (Latinsko-slovenski slovar.) Prošeni smo, o tem delu sledeče pisemce slov. književnikom prijaviti: „K vesti, ktero „Slov. Nar.“ v šte. 120 o slovarji prinaša, pristavljam, da se slovar že spisuje. Da pa bode to delo veljavnejše, dobro čutim, kako mi je podpore kolikor mogoče več slovenskih pisateljev treba. Zato prav srčno prosim vsacega, kdor ali že ima kaj za tak slovar napisanega ali pa sploh namérja, k njegovemu izdelanju kaj pripomagati, naj meni že napisano pošlje ali pa z menoj v prepisovanje (korespondenco) stopi, da mu načrt tega dela pošljem in se z njim porazumevam. Kajti je z vsega začetka potrebno trdne podlage in in enojnega načela pri spisovanji se držati. Pri vredovanji me bodeta, kakor mi obetata, gg. Majciger in Šuman podpirala. Po takem načinu postopanja utegne slovar pravo narodno delo postati.

Janko Pajk, c. kr. profesor v Mariboru.

* (Razpisana) je služba sodnijskega pristava (adjunkta) pri c. kr. okrajni sodnji v Ribnic z letno plačo 800 f. Prošnje se imajo do 24. t. m. izročiti pri c. kr. okrajni sodnji v Novem mestu.

* (Izpit zrelosti.) V Mariboru so te dni trije gimnazijalci delali izpit zrelosti. Eden je spoznan za zrelega, dva smeta v dveh mesecih ponavljati izpit iz latinskega jezika.

* (Neodvisnost sodnikov.) V „Gerichtshalle“ dokazuje „sodnijsk pristav“, da dozdej toliko poudarjana neodvisnost sodnikov ni drugo nego „prazna fraza.“ Kdor je imel kdaj priliko občevati s sodnijami, prepričal se je tega brez dokazov gospoda adjunkta v „Gerichtshalle.“ Ko bi nam ne bile roke in usta zavezana, povedali bi marsiktero zanimivo črtico iz Maribora in Celja.

* (Pogorelecem v Postojni) je Njegovo veličastvo darovalo znameniti znezek 500 f.

* (Granata.) Pretekli tvorek je v ljubljanski okolici našel kmet granato, ki je bila na polji obležala pri topničarskih vojaških vajah. Kmet je granato radoveden vzel v roko, a granata je v istem hipu razpočila in je revežu roko na drobno raztrgala. Kmetu so morali še tisti dan roko odrezati. Nekoliko več previdnosti bi gotovo ne bilo od več — ne mislimo na kmeta, ki takih nevarnih stvari ne more poznati, ampak na vojaško zapovedništvo, ktero bi ne smelo svojih razpočjih krogel tako meni nič tebi nič razpolagati po ljubljanskem polji.

* (Prisega na ustavo.) Na novi viši realni gimnaziji so poprejšnji štirje učitelji franciskanskega reda, o. Lud. Hrovat, Rafael Klemencič, Bernard Vovk in Ig. Stavadhar dobili službe z letno plačo 800 f. Poprej so imeli samo 50 f. Pri nastopu svoje službe bi imeli priseči na ustavo. Gospodje franciskani so rekli, da ne morejo poprej priseči, dokler jim tega g. provincijal ne dovoli. „L. Tagb.“ se zaradi tega strašno repenči. Mi upamo, da bode g. provincijal prisego dopustil. Sicer pa na njo nič ne stavimo. Vsi uradniki so na njo prisegli, pa vendar se malokdo za njo briga. Prisega na našo ustavo po našem mnenji ni prisega v jurističnem pomenu, ampak sama formalnost, ktera človeka le toliko časa veže, dokler se hoče sam vezati.

* (Zdravniki na Rudolfovi železnici) so imenovani. Sekundarna zdravnik na ljubljanski bolnici dr. Ambrožič in dr. Eržen sta umestjena. Dr. Ambrožič bode oskrboval strugo od Ljubljane do Medvod, dr. Eržen strugo od Podnarta do Dovjega; slednji ima svoj sedež v Radolici. Struga med Medvodami in Kranjem se bode za zdaj oddala le provizorično.

* (Na mariborski gimnaziji) so dijaki viših razredov pri vodji prosili, naj bi se v prihodnje slovenski jezik učil po eno uro več na teden. G. vodja Gutscher je dijake za to jako hudo pokregal, tako daso ga njegovi odgojenci videli žolča čisto zelenega. Rojenemu Srbu je neizmerno štel v zlo, da se je podpisal cirilicom. Kaj mora Srb za to, da Gutscher ne zna čitati — srbski? Sicer pak po našem znanji postav ima vsakdo pravico peticionirati in „verfassungstreuni Gutscher“ ne vé, kaj ustava dovoljuje avstrijskim državljanom, in to vsaj so tudi mariborski dijaki.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 56 fl 50 kr.
Srebro 122 " 15 "
Napol 9 " 92 "

Edina zaloga najnovjših znanjeb.

Svarilo. Po meni v kupčijo spravljena „Pasta Pompadur“, ki je kot izvrstna skokoma našla obče priznanje, nekoliko časa neke firme ponarejajo, naj torej p. n. občinstvo zvé, da se edino prava izvrstna obrazna pasta dobiva le pri podpisanim. Ona hitro vse odpravi spuščaje na obrazu, sajeeve, pege, šinje, sploh obranuje, opešuje in mladi obraz. Piskerc po gld. 1.50

Vse je mogoče. Kdo bi bil prej vrjel, da se bo znašlo, kako oko varovati pri vtikanji niti v iglo; s prostim prav umnim orodjem se je posrečilo, da more slabo oko tudi v mrtku v najtenjo iglo lahko vdéti nit, in velja ta strojček s podukom le 25 kr.

Zobje ne bole več. Vsak zobobol, izvirajoč iz rveve ali prehlada, se mahoma ozdravi z novimi berlin-skimi zobnimi kapljami. Poroštvo tako gotovo, da se vrne denar, ko bi kaplje ne pomagale. 1 flaçon s podukom 80 kr.

Politur pasta. Neprecenljiv domač pomoček, s katerim vsakdo lahko zastarelo ali oslepelo pohištvo itd. prelepo politira. Škatljica s podukom za celo garnituro 80 kr.

Snažilna krogla za srebro (putz-kugel), izvrsten pomoček ponoviti in osnažiti oslepele kovinske predmete. Negoprešljivo za zlatarje in srebrarje, po 6 kr.

Regulator za vse ure je regulirana solnčna ura s kompasom, vsacemu priporočljiva, ker se po njej gotovo vsaka mehanična ura dá vrediti; fino po 25 kr.

Štupa za pranje. S to štupo si prihraniš čas, delo in denar, zlasti pa se perilo bolj varuje, kakor sicer. Funtni paket po 22 kr.

Amerikanske patentirane zavarovalne ključavnice, izvrstno delane, proti vsacemu lomastu manje po 30, 40, 50 kr., veče po 70, 90 kr. 1 gld., velike z dvema ključama po 1 gld.; k popotnim torbam po 25, 40--50 kr.

Praktični so ostrogi za hlače, ki pri slabem vremenu hlače branijo omadeževanja, par po 10 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla, različne vrste različno po 20, 25, 30, 35--45 kr., verižica 10 kr.

Prav koristne so nove mašinske olovke, brez sitnega ostrenja, tudi se špice ne lomijo: v les vdelane po 10 kr., v kost po 15 kr., s peresnim ročnikom in nožem 90 kr.; potrebna tekočina za 3 mesece 10 kr. Kos union-radirgumi za svinec in tinto 5 kr.

Nog ne premakati je vsacemu svetovati. S pomočjo izvrstne Metzgerjeve aperture za usnje, ki dela usnje mehko in nepremakljivo, tako da se tudi še dolgo nošeni črevlji ne premočijo, najbolje se doseže ta namen. 1 flaçon po 60 kr.

Perzijsko barvilo za lase, s katerim se mahoma sivi lasje ali rjavajo ali črno pobarvajo; ob enem ohranuje naravno čvrstost. Ono je iz želišč in vse neškodljivo. Karton s podukom 2 goldinarja.

Najnovjša štupa za rjó, garantirana. Z njo se odpravijo vse rjavine s platna, svile in drugih tkanin, tudi z jekla in železa.

Obroči za kurja očesa iz angorske volne, 12 za 25 kr.

Angleški lak za usnje, kateri dela usnje mehko in ga lakira ko zrcalo; mal flaçon 25, velik 45 kr.

Tekoč lim. Negoprešljiv v vsaki hiši, ker si lahko vsak sam oskrbi v vsakem gospodarstvu pripetijoče se popravke; ta lim se drži leta in leta in se mrzel rabi. Velik flaçon po 25 kr.

Nedišeče, nepremočljive posteljne vloge, braneče proti premakanji pri otrocih, bolnikih in otročnicah; po 90 kr., gld.: 1.20, 1.50, 1.70.

C. k. privil. saponinsk masten éter v kratkih trenotkih odpravi vsakojake madeže iz vsake obleke in tkanine brez izjeme. Ta novi izdelek v svojem učinku prekosi vse enake fabrikate, ker nobene barve ne oskoduje, se mahoma posuši in ne diši. Priporočljiv tudi za čiščenje rokavic. Flaçon s podukom 40 kr.

Štupa proti potečim se nogam odpravi sitni pót na nogah in iz njega izvirajočo smrajo; tudi obutalo konservira. Škatljica s podukom za 3 mesece dovolj po 50 kr.

Pariški univerzalni kit nerazrušljivo in hitro zveže ne le steklo, porcelan, kamen, morsko peno, les itd., ampak tudi različno združuje: n. pr.: les s kovino, porcelan s steklom itd., tako da je kakor en kos. Paket tega vsaki hiši potrebnega blaga le 10 kr. Tak kit tekoč prav dober, flaçon 30 kr.

Pečatne marke za pisma, hi so zarad ročnosti, cene in gotove zaprice bolje kakor oblati ali vosek, najlepše, z vsako firmo, grbom, imenom ali monogramom. 500 mark po gld.: 1.30, 1000 mark 1 gld. 60 kr.

Regulator-peresa popravljiva za vsako roko in vsak papir, tako da je z istim peresom mogoče nejtnejše kaligrafične, pa tudi najdebelejše črte pisati. 12 peres 24 kr. 40 kr.; s 3 noži po 50, 60 kr., najfineje s 3 noži po 60, 70, 90 kr., 1 gld.; s 4 noži 80 kr., gld.: 1, 1.20.

Najviše patentirana mišnica za miši, podgane, krte

Svarilo: Ker se imenovani predmeti tudi ponarejajo, obračam pozornost na to, da se le v podpisanej zalogi, dobivajo nepopačeni. Ceniki vsih predmetov v zalogi se oddajajo brezplačno. Tudi obračam pozornost čestitih prebivalcev po deželi na moj komisijski oddelek, to je edina štacuna v tej struki, v ktorej se najmanjše in največje naročilo iz kterega koli oddelka, hitro in jeftino dovrši, priporoča se tedaj za obilna naročila

prva avstrijska komisijska štacuna **A. Friedmann-a** na Dunaji, Praterstrasse 26.

in škričke. Prodaja se z garantijo velika kositarjeva posoda po 1 gld.

Najboljše zdravilo ohraniti si frišne lase in bele ali sive počrniti je orehovo olje; vsi kemični preparati so škodljivi. Učastujem se naznanjati, da imam bogato zalogo nepokvarjenega orehovega olja.

Praktična znanjba! Vendar se je posrečilo iznajditi prah za črnilo, kateri bo vsacemu po volji; prekosi vse dosedajne glade dobre in cene. Če se prilije nekoliko vode se v hipu napravi najboljša črna tinta, ki je koj za rabo. 1 paket, dovolj za 1 bokal, velja 20 kr.

Brilantni prah, nov, dovršen, kemično sestavljen metalen prah, ki se skaže vrednega svojega imena. Predmet, iz žlahtne ali iz nežlahtne kovine, ki je umazan, zastarel in ima neizbrisljive madeže, se s tem prahom podrgne in se briljantno svetli. Ta prah osnaži in polira predmete nenavadno hitro. 1 škatljica z navodom 25 kr.

Nova znanjba. Kemični svinečnik nadomestuje najboljše črnilo za znamkovanje; piše se ž njim na robo, na ktorej se hoče napraviti znakom, kakor z navadnim svinečnikom, in ko se je roba enkrat oprala, je znakma popolnoma črna in neizbrisljiva. 1 kos velja 35 kr.

Prah za posrebiti često izvrstno služi; posrebr vsako kovino v malo minutah in se posebno priporoča za predmete s srebrom platirane, ki so izgubili barvo. Predmeti pakfongasti se premené v srebro. 1 paket 25 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla. 1 škarje za vrezovanje, najfineje 25, 35 do 45 kr. 1 škarjice za izrezlavanje, najfineje 20--30 kr. Škarna verižica 10 kr.

Izvrstna lakna maža s kavčukom zmešana, da se usnje ohrani. 1 škatla (1 funt) 30 kr.

Copriško črnilo za šalo in resnico. Pismo pisano s tem črnilom, ostane najbistrejšemu očesu skrivnost; le ta ga more brati, ki ima navod. 1 sklenica tacega črnila 25 kr.

Električne krtačice za zobe, s katerimi se brez vsake paste in drugih zdravil (samo s čisto vodo) zobje osnažijo, da so beli, zdravi in brez slabega duha. Da se jih več izpeča, je cena za eno le 60 kr.

Nove mašine za bolhe loviti se prodajajo po 20 kr. Radikalen pripomoček, da se kurja očesa v 8 dnéh popolnoma odpravijo. To novo iznajdeno sredstvo prekosi vsa dosedajna in smo porok zanj. 1 škatla z navodom kako se rabi 40 kr.

Edina zaloga v Avstriji nepopačenega arničnega olja, ki ima v sebi čudovito moč, da odpravi glavobol, krepi rast las in živcev, in tako rast las celo na plešah v jako kratkem času pospeši, — tudi zatara lišaje na glavi.

Kot zdravilo rabi proti zmečkanji, proti trganji v udih, revmatizmu, šenu in če se noga ali roka zvine. Več v priloženem popisu. 1 sklenica 1 gld.

Pravo prekvidno Glycerin-mjilo z najfinejimi vonjavami, kos po 5, 10, 15, 20 kr., veliki 25 kr.; 1 posoda pravega mazila za lase iz konjske masti 30 kr.; Glycerin-mjilo, tekoče, 1 sklenica 25 kr.; — Glycerinov cvet, da se ohrani koža čista, 1 steklenica 45 kr., kakor tudi drugi predmeti parfimerije in toalete iz domačih in tujih krajev v največji izbiri.

Izvrstna zmes za lakiranje tal pa sobah s kavčukom, ki da tlam najlepši blesk, in dalje traja, ko vse druge. 1 škatla zadosti za eno sobo 80 kr.

Zmes za usnje s kavčukom, da ostane usnje nepogibeljno, se posebno priporoča za konjsko jermenje itd. Kositarina pušica 60 kr.

Najboljša pasta za britve. Z njo se prihrani to, da britev ni treba brusiti. 1 škatlica 25 kr.

Neobhodno potrebni za vsako gospodinjstvo so novi patentirani brusilniki, s katerimi se prav lahko, brez muje vsake ostrine, škarje, noži itd. v eni minuti zbrusijo. 1 kos samo 35 kr.

Medicinsko mjilo, smolnato, imenovano čudežno mjilo, potrjen in gotov pomoček za vsakoršne bolezni na koži, zoper lišaje, garje, srbečico itd. Se rabi pri otrocih in odraslih. 1 kos z navodom 25 kr.

Najboljše dunajske vode za odpravljanje madežev, velja sklenica 10 kr.

Encrivoir odpravi hipoma iz perila in drugih rob vsak nov ali star tintni madež. 1 sklenica velja 50 kr.

Mušni éter za izbe, kuhinje, sobe, prav prijetno vonja in prepodi v četrť ure še toliko muh. 1 sklenica 30 kr.

Vse nevidljivo se vidi po novih žepnih drobnogledih, ki 10-, 20-, 30- do 100krat vsako reč povekšajo, tako da se celo živalice v studenčnici dobro vidijo. Tudi ti drobnogledi mnogovrstno koristijo, n. prikupovanji moke, žita, stročnih pridelkov, specerij, tkanine, za razločevanje in naravoslovje itd. 1 kos kr.: 40, 60, 80, gld.: 1, 1.20 1.50.

Smrt vsim sitnim mrčesom! z novo znanjeno tekočino, ki vse mrčese pomori. Ta tekočina umori vse mrčese in ob enem varuje, da se ne vgnjezdijo. Rabi se proti stenicam, šurkom, moljem, bolham itd. 1 sklenica, velika 30 kr.

Oznanilo.

Podpisani čestitemu občinstvu naznanja, daje dobil veliko partijo jesenske in zimске obleke za gospode in otroke iz c. k. priv. Presburgske fabrike za možko obleko. On si dela upanje, da bode obilo obiskovan, ter obeta prav po ceni prodajati, in tudi moderno krojo ter solidno delano frišno blago.

V Gorici, 20 septembra 1870.

(3)

S spoštovanjem udani
Jožef Potatski.

Tiskar Eduard Janschitz.

Naznanilo.

Kdor želi zgubljeno prebavnost zopet doseči, naj se posluži brez odloga

Bernhardovega liquora

iz plininskih zelišč (Alpenkräuter-Liquor).

Ta od najizvedenejših zdravnikov priporočeni lek proti prebavni moti se dobi v zalogi lekarnja Wallrand Ottmar Bernhard-a v Salzburgi in Minhovem, kakor tudi pri

Francetu Waide-u, trgovcu na Vranskem

sklenica s podukom po 70 kr. a. v.

(10)

Prezalošnega srca naznanjam za se in za svoje nedorasle otroke:

Martina Kopač,

veliki posestnik,

14. oktobra, ob 11. uri zvečer, v 36. letu svoje starosti nagloma umrl.

Pogreb bo 17. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne pri sv. Križu pri Sladini.

Sladina, 15 oktobra 1870.

Martja Kopač, rojena Škara.